

Ἐκδίδονται
ἅμα τοῦ μηνός.

Τιμὴ ἑτησία
Δραχ. 10.

ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ

Ἔτος τρίτον.
Α. ἔσση.

Τ Ω Ν

ΚΟΙΝΩΦΕΛΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

(ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΒΑΣΙΛ. ΔΙΑΤΑΓΗΝ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΟΜΕΝΗ ΠΑΡΑ Δ. ΑΝΣΕΛΜΟΥ.)

ἌΡΙΘ. 2.

1838.

(Ἰανουαρίου.)

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

ΔΗΜΟΣΙΟΣ ἘΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ. Συγκριτικὴ κατάστασις τῆς στοιχειώδους καὶ ἐπιστημονικῆς παιδείας εἰς τὴν Εὐρώπην — ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ. Γερμανία — ἈΓΡΟΤΙΚὴ Οἰκονομία. Περί μελισσῶν, μέλιτος καὶ κηρίου. — ΔΗΜΟΣΙΟΣ Οἰκονομία. Περί χρηματιστικῆς τραπεζῆς ἢ συναλλαγματηρίων. — ἘΜΠΟΡΙΟΝ. Ῥυμουκούμενα πλεῖα. — ἩΘΙΚΗ. Περί χαρακτῆρος τοῦ ἀνθρώπου.

Εἰδοποιοῦνται οἱ Κ. Κ. συνδρομηταὶ τῆς Ἀνθρολογίας τῶν κοινοφελῶν γνώσεων, ὅτι ἡ πρώτη ἐξαμηνία τοῦ Β'. ἔτους ἀρχίσασα τὸν Αὐγούστον τοῦ 1837 καὶ λήξασα τὸν Ἰανουάριον τοῦ τρέχοντος ἔτους, δὲν θέλει ἔχει δευτέραν ἐξαμηνίαν ἀλλὰ πρὸς εὐκολίαν τῶν συνδρομητῶν τε καὶ τοῦ λογιστικοῦ μέρους τῆς ὑπηρεσίας μας, ἀρχίζει ἀπὸ τὸν Ἰανουάριον νέα ἔτησίαι συνδρομῆ, ὥστε ἐκδίδονται τὸν Ἰανουάριον τέσσαρα φυλλάδια, δύο δηλ. διὰ τὴν παρελθούσαν ἐξαμηνίαν καὶ δύο διὰ τὴν ἐρεστώσαν ἐτησίαν συνδρομῆν.

Ἡ Διεύθυνσις τῆς Ἀνθρολογίας τῶν κοινοφελῶν γνώσεων.

ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ.

Συγκριτικὴ κατάστασις τῆς στοιχειώδους καὶ ἐπιστημονικῆς παιδείας εἰς τὴν Εὐρώπην.

Ἄν καὶ ὁμολογουμένως ἀναγκαιοτάτη ἡ δημοτικὴ λεγομένη καθ' ἡμᾶς ἐκπαίδευσις, εἶναι ὅμως ἀτελέστατα ὀργανισμένη εἰς τοὺς πλείους τόπους τῆς Εὐρώπης καὶ κατὰ τὴν ἔκτασιν τῆς διδασκαλίας καὶ κατὰ τὴν παραδοχὴν τῶν διαφορῶν μεθόδων. Ὡφέλησαν μὲν ἀναμφιβόλως τὰ ἀλληλοδιδασκτικὰ σχολεῖα, ἀλλὰ δὲν εὐρίσκονται κατὰ δυστυχίαν παντοῦ. Εἰς τὴν Δανίαν ὑπὲρ τὸ ἡμισυ μέρος τῶν δημοσίων σχολείων δηλ. 2646 ἀπὸ 4100 εἶναι ὀργανισμένα κατ' αὐτὸ τὸ σύστημα. Εἰς δὲ τὴν Ἑλλάδα ἔχομεν περίπου 150.

Εἰς τὴν Λονδρὰν πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἀριθμῆθησαν 120,000 ἄνθρωποι παντελῶς ἀγράμματοι. Κατὰ δὲ τὸ 1828 ὑπῆρχον εἰς τὴν Ἀγγλίαν 4187 σχολεῖα προικισμένα μὲ 80 ἑκατομ. περίπου δραχμῶν, 14,282 ἀπροικιστά, καὶ 5162 κυριακατικά, ὅπου ἐδιδάσκοντο 644,282 παιδιά. Βεβαιούσι δὲ ὅτι τὰ σχολεῖα αὐτὰ ἔχουσι τὴν σήμερον 1,500,000 μαθητὰς τῶν δύο γενῶν.

Εἰς τὴν Ἰρλανδίαν κατὰ τὸ 1811 μόλις ἦσαν 4900 σχολεῖα καὶ 200,000 μαθηταί· κατὰ δὲ τὸ 1824 ὁ ἀριθμὸς τῶν σχολείων αὐξήσεν εἰς 11843· ὁ τῶν διδασκάλων ἀνέβη εἰς 12,530, ὁ δὲ τῶν μαθητῶν κατήντησεν εἰς 568,000. Ἀναλόγουν ἄρα 41 μαθηταὶ καθ' ἕκαστον σχολεῖον, εἰς δὲ μαθητὴς μεταξὺ 13 κατοίκων.

Εἰς τὴν Σκωτίαν ἡ στοιχειώδης ἢ δημοτικὴ ἐκπαίδευσις προχώρησε πολὺ πρὸ πολλοῦ· ἐπειδὴ ἀπὸ τὸ 1656 τὸ βουλευτήριον ἐθέσπισε νὰ ἔχη πᾶσα ἐνορία τοῦλάχιστον τὸ σχολεῖόν της, καὶ ὁ μισθὸς τῶν διδασκάλων νὰ μὴ ᾖ ὀλιγότερος τῶν 190 δραχμῶν· προσετέθησαν δ' ἔπειτα καὶ ἰδιαιτέρα σχολεῖα, τὰ ὅποια ἦσαν 2,222 κατὰ τὸ 1822, ἐν ᾧ τὰ ἐνοριακὰ ἔμμενον προσδιωρισμένα 942. Τὴν σήμερον δὲ ἡ Σκωτία ἔχει 50 μαθητὰς κατὰ σχολεῖον καὶ ἓνα μαθητὴν μεταξὺ ἑνδεκα κατοίκων.

Εἰς τὸ βασίλειον τῆς Πρωσίας ὑπῆρχον κατὰ τὸ 1825, 21633 δημοτικά σχολεῖα, 24989 διδασκαλοὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες, 1,66400 μαθηταί. δηλ. 54 μαθηταὶ κατὰ σχολεῖον, 48 κατὰ διδασκάλον καὶ 1 μεταξὺ 7 κατοίκων.

Εἰς τὰς Βορείους ἐπαρχίας τῶν κάτω χωρῶν (Βελγικὴν καὶ Ὀλλανδίαν) εὐρίσκονται 105 μαθηταὶ κατὰ σχολεῖον, καὶ εἰς μεταξὺ 9 κατοίκων. Εἰς δὲ τὰς Μεσημβρινὰς 91 μαθηταὶ κατὰ σχολεῖον καὶ 1 πρὸς 12 κατοίκους.

Εἰς τὴν Παθαρίαν ὑπάρχουσι 93 μαθηταὶ κατὰ σχολεῖον δηλ. εἰς πρὸς ὀκτώ· ἐξ οὗ βλέπομεν πόσον ἡ παιδεία εἶναι ἐξαπλωμένη εἰς τὴν φυσικὴν πατρίδα τοῦ σεβαστοῦ ἡμῶν Ἄνακτος.

Ἀπὸ τὸ 1789 ὡς τὸ 1820 ἐξαιρουμένης τῆς Δανίας, συστήθησαν εἰς τὴν Εὐρώπῃν ἐπέκεινα τῶν 5,600 σχολεῖα ἄμισθα, ἀπὸ δὲ τὰ 1820 ὡς τὰ 1829 περίπου 19,600 νέα συγναζόμενα ἀπὸ 4,700,000 μαθητὰς. Ἡ Γαλλικὴ κυβέρνησις προσήλωσεν ἐξαιρέτως τὴν προσοχὴν της εἰς τὴν δημόσιον ἐκπαίδευσιν κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους χρόνους, ὅθεν συστήθησαν 5,000 νέα σχολεῖα, τὰ ὅποια αὐξήσαν τὸν ἀρ. τῶν μαθητῶν μὲ 400,000.

Ἡ δευτεροβάθμος, οὕτως εἰπεῖν, παιδεία περιορίζεται εἰς τὰς μέσας τῆς

κοινωνίας τάξεις, ἐπλουτίσθη δὲ καὶ αὐτὴ πολλαχοῦ μὲ τεχνικὰ σχολεῖα, ὅπου ἐφαρμόζονται αἱ ἐπιστημονικαὶ γνώσεις εἰς τὴν βιομηχανίαν, π. χ. εἰς μόνον τὸ βασίλειον τοῦ Βούρτεμβεργ ἦσαν κατὰ τὸ 1813, 260 τοιαῦτα σχολεῖα συγναζόμενα ἀπὸ 10,000 μαθητὰς· κατὰ δὲ τὸ 1823 εὐρέθησαν 324 ὅπου ἐδιδάσκοντο 14,000 μαθηταί.

Ἄλλ' ἡ Εὐρώπη γενικῶς ἐφιλοτιμήθη μάλιστα περὶ τὴν ἀνωτάτην παιδείαν· ὅθεν ὁ ἀριθμὸς τῶν σοφῶν υπερβαίνει τὰς ἀληθεῖς τῆς κοινωνίας χρεῖας. Εἰς τὴν Ρωσίαν μόλις ὑπάρχουσι 69,000 μαθηταί, ἐξ ὧν 12,000 ἀκολουθοῦσι τὰ γυμνάσια καὶ τὰ πανεπιστήμια. Εἰς τὴν Ἰσπανίαν μεταξὺ 633 κατοίκων εὐρίσκεται 1 εἰς τὰ γυμνάσια. Εἰς τὴν Αὐστρίαν (ἐξαιρουμένης τῆς Οὐγγαρίας) ἦσαν 128 γυμνάσια συγναζόμενα ἀπὸ 28,000 μαθητὰς, καὶ 1 μαθητὴς γυμνασίου εὐρίσκετο μεταξὺ 741 κατοίκων. Εἰς δὲ τὴν Πρωσίαν ἦσαν 112 γυμνάσια καὶ 23,767 μαθηταί.

Ἵπάρχουσι δὲ τὴν σήμερον εἰς τὴν Εὐρώπῃν, κατὰ τὰς ἀκριβεστάτας ἐρεῦνας, 104 πανεπιστημεῖα καὶ 70,235 μαθηταί, ὅστε 700 μαθηταὶ ἀναλογοῦσιν εἰς μίαν ἀκαδημίαν, καὶ 1 μεταξὺ 300 κατοίκων· ἀλλ' ὁ ἀριθμὸς οὗτος εἶναι μεγαλύτερος εἰς τὴν Ἀγγλίαν· τῶνόντι κατὰ τὸ 1828 ἦσαν 5164 μαθηταὶ εἰς τὸ πανεπιστήμιον τῆς Κανταβριγίας, καὶ 5,000 εἰς τὸ τῆς Ὄξωνίας. Πολλὰ πανεπιστήμια τῆς Ἰσπανίας καὶ ἀκαδημίαι τῆς Γαλλίας δὲν ἔχουσι ὑπὲρ τοὺς 200 μαθητὰς. Εἰς δὲ τὴν Αὐστρίαν (ἐξαιρουμένης πάντοτε τῆς Οὐγγαρίας) ἦσαν 17896 μαθηταὶ δηλ. 1 μαθητὴς ἀπὸ 1,144 κατοίκους.

Εἰς τὴν Πρωσίαν κατὰ τὸ 1820 ἦσαν 939· ἀλλὰ κατὰ τὸ 1828 ἀριθμῆθησαν 1,984. Εἰς μόνον τὸν τόπον τοῦτον ἐπερίσσευσε μάλιστα ἡ δυσκολία τῆς χρήσεως τόσοσιν πλήθους σοφῶν. Ἐπειδὴ ἀπὸ 10 ἡδὴ χρόνων μέχρι τοῦδε οἱ διαμαρτυρικοὶ θεολόγοι ἐδιπλασιάσθησαν, οἱ καθολικοὶ ἐτριπλασιάσθησαν, οἱ νομικοὶ αὐξήσαν κατὰ τὸ τέταρτον, οἱ δὲ ἱατροὶ κατὰ τὸ ἕβδομον μέρος· ὅθεν εὐρίσκονται εἰς τὴν Πρωσίαν 1 θεολόγος μαθητὴς εἰς 442 κατοίκους, 1 νομικὸς εἰς 822, 1 ἱατρὸς εἰς 3660· ἀλλ' εἰς τὸν τόπον ἀρκεῖ 1 ἱερεὺς διὰ 1350 κατοίκους, 1 ὑπάλληλος διὰ 630 καὶ 1 ἱατρὸς διὰ 3,516.

Εἰς δὲ τὰς μικρὰς χώρας τῆς Γερμανίας ὑπάρχει ἔτι μᾶλλον δύσκολος καὶ ἀμφίβολουσ ἢ μέλλουσα τύχη τῶν μαθητῶν· ἐπειδὴ εἰς τὸ δουκάτον τοῦ Βάδεν π. χ. συμπίπτουσι κεναὶ θέσεις νομικῶν ὀκτώ μόνον κατ' ἔτος,
2*

ἐν ᾧ παρουσιάζονται 46 εἰς τὰς ἐξετάσεις, καὶ 251 ὑποψήφιοι· ἐξετασμένοι ἤδη περιμένουσι κεχρηότες· ὥστε ἕκαστος νέος σπουδάρχης πρέπει νὰ περιμεῖν ἱκανοὺς χρόνους ἕως ἔλθῃ ἡ σειρά του!

Ἡ διανοητικὴ ἀγωγή τῶν σχολείων καὶ πανεπιστημίων συμπληροῦται μὲ τὰ βιβλία. Εὐρίσκονται δὲ ἐκ τούτων 20 ἑκατομμύρια εἰς τὰς δημοσίους βιβλιοθήκας τῆς Εὐρώπης, τούτέστιν εἰς τὴν Γαλίαν 6,400,000· εἰς τὴν Γερμανίαν 5,700,000· εἰς τὴν Ἰταλίαν 3,000,000· εἰς δὲ τοὺς ἄλλους τόπους 15,000,000. Πιθνὸν δὲ ὅτι καὶ αἱ ἰδιαίτεροι βιβλιοθήκαι περιέχουσι τοῦλάχιστον ἓν ἑκατομμύριον.

Εἰς τὴν Γερμανίαν εὐρίσκονται ὡς 10,000 ἀναγνωστήρια. Πολλαχοῦ συνιστῶνται βιβλιοθήκαι περιοδικαὶ, ἢ μεταστατικαὶ μεταφερόμεναι δηλ. κατὰ μῆνα ἀπὸ χωρίου εἰς χωρίον. Ἡ δὲ συνηθεῖσα ἀπὸ τὸν Λόρδ Βρούχαμ κατὰ τὸ 1827 ἔταιρεία ἐμοίρασε κατὰ χιλιάδας 56 βιβλία τραγματευόμενα ἕκαστον ἰδιαίτερόν τινα κλάδον τῶν ἀνθρωπίνων γνώσεων. (3)

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ.

Γερμανία.

Ἀφ' οὗ περιεγράψαμέν τινες ἀρκτικὰς χώρας ἐπαναλαμβάνομεν τὴν κατὰ τὴν Εὐρώπην περιήγησιν.

Ἀπὸ τὴν *Κοπεργγάγην* μετέβημεν εἰς τὴν *Λουβέκ*, αὐτόνομον πόλιν τῆς Γερμανίας, καὶ μέρος τῆς Ὁμοσπίνδου τῶν Γερμανῶν πολιτείας· κεῖται δὲ πρὸς ἀνατολὰς τοῦ δουκάτου *Χάλστεϊν* μεταξὺ δύο ποταμῶν εἰς ὑψηλὸν τόπον, ἔχουσα σχῆμα ὠσειδὲς, βύμας ὠραίας, εὐθείας καὶ κατασκευαζομένης ἀπὸ φιλλυρῶν ἀλωάς. Αἱ λιθόκτιστοι καὶ μεγαλόθυροι οἰκίαι ἔχουσιν ὄλαι τερπνοὺς εἰς τὰ ὀπισθεν κήπους· ὁ λιμὴν εἶναι εὐορμος καὶ τὸ φρούριον ὀχυρόν. ἔχει δὲ ἡ πόλις καὶ δημοσίους οἰκοδομὰς ἀξίας λόγου· ἀλλ' ἡ παλαιὰ λαμπρότης αὐτῆς ἐξέπεσεν, ἀφ' οὗ ἡ πολιτικὴ τῆς Γερμανίας ἀδυνάτισε τὴν συμμαχίαν τῶν αὐτονόμων πόλεων· καὶ ὅμως ἡ *Λουβέκ* δὲν εἶναι καταφρονητὸν ἐμπεριεῖον, ἐπειδὴ περιέχει διάφορα βιομηχανεῖα καὶ ναυπηγεῖα ἐπαινούμενα.

Ἀπὸ τὴν *Λουβέκ* ὑπήγχομεν εἰς τὴν *Χαμβούργην*, τὴν διαπρεπεστάτην καὶ πλουσιωτάτην τῶν Γερμανικῶν πόλεων. Ἡ *Χαμβούργη* ἐμπορεῦεται μὲ ὅλα τὰ μέρη τῆς Εὐρώπης καὶ μὲ ὅλας τὰς ἀποικίας· τὴν στολίζει δὲ καὶ ὁ ποταμὸς ἡ *Ἑλβα*, εἰς τὸν ὅποιον ἀναβαίνουσι τὰ πλοῖα ἔχει δὲ 100,000 κατοίκων. Τὰ ἀξιοθέατα αὐτῆς κτίρια εἶναι τρεῖς ναύσταθμοι, τὸ λιμεν-

αρχεῖον, τὸ ὄρφανοτροφεῖον, τὸ νομισματοκοπεῖον, τὸ πτωχοκλωστήριον (ὅπου κλώθουσιν αἱ πτωχαὶ γυναῖκες) καὶ τὸ δημαρχεῖον. Ὀλίγοι τόποι εὐαρεστοῦσι τόσον τὸν ἄνθρωπον καὶ διὰ τὴν ὠραιότητα τῶν περιγῶρων, καὶ διὰ τὴν ἀφθονίαν τῶν πραγμάτων, καὶ διὰ τῶν ἀνθρώπων τὴν εὐγένειαν.

Ἀφ' οὗ διετρίψαμεν εἰς τὴν ὠραίαν ταύτην πόλιν ἱκανὰς ἡμέρας ἀνεχωρήσαμεν εἰς τὸ *Βερολίνον* τὴν καθέδραν τῆς Πρωσίας· κεῖται δὲ αὕτη εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ *Σπρέα* περικυκλωμένη ἀπὸ δάση καὶ ἔλη. ἔχει πολυτελέστατα κτίρια, καὶ δρόμους πλατεῖς καὶ λιθοστρώτους· εἰς δὲ τούτων χρησιμεῖει ὡς περίπατος τῶν φιλοκάλων, καθὼς καὶ ἡ δενδροστιχία τῶν φιλλυρῶν· αἱ δὲ συνοικίαι χωρίζονται μὲν ἀπὸ διύρυγας, συνάπτονται δὲ μὲ κινήτας γεφύρας.

Τὸ δὲ *Πόσδαμ* ὅπου εὐρίσκεται τὸ περίφημον παλάτιον *Sans-souci* κεῖται εἰς μικρὰν τινα νῆσον μεταξὺ *Σπρέα* καὶ *Χάβελ* τῶν ποταμῶν. Τὸ ὠραιότατον τῆς πόλεως ταύτης μέρος εἶναι πρὸς τὸν κῆπον, διὰ τὸ πλῆθος τῶν στύλων καὶ ἀγαλμάτων· ὁ κῆπος δὲ αὐτὸς σολίζεται μάλιστα ἀπὸ τὰ χρυσομένα ἀγάλματα τοῦ *Ποσειδῶνος*, τῆς *Ἀμφιτρίτης* καὶ τῶν *Τριτώνων* διατεθειμένων κατὰ σειράν τινος λίμνης. Τὸ εἰρημένον παλάτιον, ὅπου ἀνεπαύετο ὁ μέγας *Φριδερίκος* ἀπὸ τὸ θάρος τῶν φροντίδων τῆς βασιλικῆς ἀξίας, κεῖται εἰς ἔρημον καὶ ἀνυδρον βουνὸν διηρημένον εἰς τέσσαρα ἐπιπεδῶματα στεφανωμένα μὲ ἀμπέλους καὶ ἀναδενδράδας· ἔχει δὲ θέαν λαμπρὰν καὶ ἐκτεταμένην καὶ διακρίνεται κατὰ τὴν ὠραιότητα τῶν ζωγραφημάτων καὶ γλυπτικῶν ἔργων. Ἡ αἴθουσα, ἡ βιβλιοθήκη, ἡ πινακοθήκη, ὁ δρυμὸν, καὶ μάλιστα ὁ κῆπος χρειάζονται ἰδιαίτεραν περιγραφὴν. Ἐπειδὴ ἐδῶ φαίνεται οἰκία κτισμένη κατὰ τὸν Ἰαπωνικὸν τρόπον, ἐκεῖ δὲ περιστύλιον κυκλοειδὲς, μακρύτερα δὲ γέφυρα ἐπάνω διύρυγος μὲ νῶν ἐκ δεξίων, καὶ παλάτιον ἐξ ἀριστερῶν.

Ἡ *Δρέσδα* μητρόπολις τῆς *Σαξωνίας* μοι ἐφάνη πολὺ ὠραιότερα παρὰ τὴν καθέδραν τῆς Πρωσίας, κεῖται δὲ παρὰ τὴν *Ἑλβαν* ἔθην καὶ ἔνθεν μεταξὺ δύο βουνῶν, τῶν ὁποίων μέγα μέρος εἶναι ἀμπελοφύτον. Ἡ γέφυρα τοῦ ποταμοῦ ἔχει δεκακοτῶ ἀψίδας, οἱ δρόμοι καὶ αἱ πλατεῖαι εἶναι ἀξιοθέατοι. Ἀπὸ τὰ περιεργὰ πράγματα, τὰ ὅποια εὐρίσκονται ἀποταμιευμένα εἰς τὸ μουσεῖον, παρετήρησα διάφορα εἰδῶλια ἐλεφάντινα, ἀργυρὰ καὶ χρυσᾶ στολισμένα μὲ πολυτίμους λίθους· ἀλλ' ἐθαύμασα μάλιστα τὴν αἴθουσαν τῆς ζωγραφίας.

Οἱ *Σάξωνες* ἀγαπῶσι κατ' ἐξοχὴν τὸ κυνήγιον καὶ μὲ τοῦτο φιλοφρο-

νοῦσι καὶ τοὺς ξένους, ὅσους θέλουσι νὰ περιποιηθῶσι. Αὐτοὶ προσέτι εἶναι οἱ ἀριστοὶ τῶν Γερμανικῶν λαῶν καὶ κατὰ τὴν παιδείαν καὶ κατὰ τὰ ἤθη· ὁμιλοῦσι δὲ καὶ τὴν γλῶσσαν παρὰ τοὺς λοιποὺς καθαρώτερα.

Οἱ ταχυδρομικοὶ ἀμαξήλαται τῆς Γερμανίας ἔχουσιν ἰδιαιτέραν τινὰ ἐνδυμασίαν· ἐπειδὴ φοροῦσι περιθωράκιον καὶ ζώνην κιτρίνου χρώματος, καὶ πῖλον μαῦρον· ἀπὸ δὲ τοὺς ἄμους των κρέματαί κέρατον, τὸ ὁποῖον φυσῶντες, ὅταν ἐμβαίνωσιν εἰς τὰς πόλεις, ἢ εὐρίσκωνται εἰς στενοὺς δρόμους, δίδουσιν εἰδήσιν εἰς τοὺς ὀδηγοὺς τῶν μεγάλων ἀμαξῶν νὰ παραμερίσωσι.

Περίεργον μάλιστα εὐρήκα καὶ ἐπισκεψέως ἄξιον τὸ ἀργιλλοπλαστεῖον εἶτε τὸ ἐργαστήριον, ὅπου κατασκευάζονται τὰ ὠραῖα τῆς Σαξωνίας φαρφουρία· νομίζω ὅμως ὅτι τὸ φαρφουρίον τοῦ ἀργιλλοπλαστείου τοῦ Σέβρ (πλησίον τῶν Παρισίων) εἶναι κατὰ πάντα τελειότερον.

Ἡ *Λειψία* κειμένη παρὰ τὴν ποταμὸν Πλέις, εἰς εὐφορον πεδιάδα, εἶναι πόλις καὶ αὐτὴ ὠραία. Χωρίζεται δὲ ἀπὸ τὰ προάστεια διὰ φιλυρῶν, αἱ ὁποῖαι τὴν περικυκλοῦσι πανταχόθεν. Ἐκεῖ γίνονται κατ' ἔτος τρεῖς πανηγύρεις, τὴν πρώτην τοῦ χρόνου, τὸ πάσχα, καὶ τοῦ ἀγίου Μιχαήλ, ὅπου συνέρχονται ἔμποροι ἀπὸ διάφορα μέρη τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Τουρκίας καὶ ἐκτελεῖται τὸ μέγιστον τῶν βιβλίων ἐμπόριον.

Ἡ *Γοττίνγη*, εἰς τὴν ὁποίαν μετὰ ταῦτα μετέβημεν, ἐξαιρουμένων τοῦ πανεπιστημίου, ὅπου διαπρέπουσι δοκιμώτατοι διδάσκαλοι, τοῦ ταμείου τῆς φυσικῆς ἱστορίας καὶ τῆς πλουσίας νομισμάτων συλλογῆς, δὲν προσφέρει τίποτε ἄλλο ἀξιοθέατον καὶ περιεργον.

(2)

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.

Περὶ μελισσῶν, μέλιτος καὶ κηρίου.

Πολλοὶ βλέπουσι τὰς μελίσσας, ὀλίγοι ὅμως γνωρίζουσι τὴν φύσιν των· ὅθεν νομίζομεν ὠφέλιμον νὰ εἰπωμέν τινα περὶ τούτου.

Τὸ σίμβλον εἶτε κορίνιον τῶν μελισσῶν περιέχει 1. μίαν θηλυκὴν μέλισσαν τὴν Βασίλισσαν 2. χιλίας πεντακοσίας ἢ ὀκτακοσίας ἀρσενικὰς λεγομένας κηφήνας 3. πλῆθος ἄλλων οὐδετέρων, τὰς ὁποίας ὀνομάζουσιν ἐργάτιδας.

Ἡ βασίλισσα διαφέρει κατὰ τὸ ἐξωτερικὸν παρὰ τὰς ἄλλας, γεννᾷ ὡς 30 καὶ 40 χιλιάδας ὠῶν κατ' ἔτος, τρέφεται ἀπὸ τὰς μελίσσας καὶ ἐκβαίνει σπανίως ἀπὸ τὸ σίμβλον.

Αἱ ἀρσενικαὶ ἔχουσι μεγαλύτερον σῶμα καὶ εἶναι χωρὶς κέντρον· ἐπειδὴ

ὁμως δὲν ἐργάζονται κατατρώγουσι δ' ἐξ ἐναντίας τῶν ἄλλων τοὺς κόπους, περὶ τὸν ἰούλιον μῆνα αἱ οὐδέτεραι τὰς φονεύουσι.

Αἱ οὐδέτεραι πρέπει νὰ ὑπάρχωσιν ὡς εἰκοσιπέντε χιλιάδες διὰ νὰ εὐτηνήσῃ τὸ σμήνος· τότε τοῦτο δὲ ζυγίζει ὡς 5 περίπου λίτρας.

Ἰπάρχει δὲ τοιαύτη ἔχθρα μεταξὺ τῶν θηλυκῶν, ὥστε ἂν τύχῃσι δύο, πολεμοῦνται ἀσπόνδως ἕως οὗ φονευθῇ ἢ μία ἀπ' αὐτὰς· αἱ δὲ οὐδέτεραι μένουσαι θεαταὶ τοῦ πολέμου ἀναγνωρίζουσιν ἔπειτα ὡς βασίλισσαν νόμιμον τὴν νικήτριαν.

Ἡ βασίλισσα ὠτοκοεῖ ἀπὸ τὸ ἔαρ ὡς τὸ φθινόπωρον· βάλλει δὲ ἐν ὠῶν εἰς ἐκάστην τρύπαν τῆς κυψέλης· τὸ ὠῶν τοῦτο τέσσαρας ἡμέρας ὕστερον μεταβάλλεται εἰς σκώληκα, τὸν ὁποῖον τρέφουσιν αἱ ἐργάτιδες μέλισσαι· ὁ δὲ σκώληξ μεταμορφοῦται καὶ αὐτὸς ἔπειτα εἰς χρυσαλίδα ἢ ἀτελῆ, τελευταῖον δὲ εἰς τελείαν μέλισσαν.

Αἱ νεογνοὶ αὗται μέλισσαι καὶ διὰ τὴν στενοχωρίαν τοῦ τόπου καὶ διὰ τὴν πολλὴν θερμότητα δὲν δύνανται νὰ μείνωσιν ὅπου εὐρέθησαν ἀπ' ἀρχῆς· ὅθεν ζητοῦσιν ἔξω νέαν κατοικίαν, καὶ ἡ βασίλισσα τὰς ἀκολουθεῖ. Τότε ὁ μελισσοῦργος πλησιάζων κορίνιον τὸ κλίνει πρὸς τὴν γῆν καὶ τὸ ἀφίνει ὀλίγον ἀνοικτὸν, ὥστε ὅλαι αἱ μέλισσαι δὲν ἀρκοῦσι νὰ ἐμβῶσιν εἰς αὐτό.

Εἰς δὲ τὸ παλαιὸν σίμβλον, τὸ ὁποῖον ἀρῆκαν, νέα βασίλισσα δεσμία ἕως, τότε ἐκβαίνουσα πρῶτον ἀπὸ τὸ παλάτιον, ἔπειτα δὲ ἀπὸ τὸ σίμβλον, ὀχεύεται ἀπὸ ἀρσενικὴν μέλισσαν, οἱ μὲν λέγουσιν εἰς ἓνα ἢ δύο χρόνους, οἱ δὲ διὰ βίου. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον σχηματίζεται νέον σμήνος καὶ ἀναχωρεῖ ὁμοίως, τοῦτο δὲ γεννᾷ πάλιν ἄλλο μετὰ 20 ἢ 30 ἡμέρας κτλ.

Παραμελοῦντες ἤδη ὅσα νομίζομεν γνωστὰ εἰς τοὺς μελισσοῦργοὺς τῆς Ἑλλάδος, κρίνομεν ὠφέλιμον νὰ συνάξωμεν ἐνταῦθα εἰς ἓν τινὰ παραγγέλματα σκοπὸν ἔχοντα τὴν διατήρησιν καὶ ἄφθονον ὄσφ δυνατὸν καρποφορίαν τοῦ περιέργου τούτου ἐντόμου τῆς φύσεως.

Ἡ ἐκθεσις τῶν κυψελῶν εἶτε κορινίων, ὅπου κατοικοῦσιν αἱ μέλισσαι, διαφέρει κατὰ τὰ κλίματα· ἐπειδὴ εἰς μὲν τὰ θερμὰ πρέπει αἱ κυψέλαι νὰ μένωσιν εἰς τὴν σκιάν, εἰς δὲ τὰ ψυχρὰ πρὸς ἀνατολὰς καὶ πρὸς νότον· ἀλλὰ πάντοτε νὰ βάλλωνται εἰς τρόπον ὥστε αἱ μέλισσαι νὰ ἐκβαίνωσιν ἔσφ δυνατὸν πρῶτ' εἰς τὸ ἔργον, ἐπειδὴ τότε συναγοῦσι πλείοτερον μέλι παρ' ὅταν αὐξάνῃ ἡ θερμότης καὶ τὰ διάφορα ζῶφια πίπτωσιν εἰς τὰ ἄνη.

Πρὸς τούτοις αἱ κυψέλαι συμφέρει νὰ μὴ εὐρίσκωνται ἐκτεθειμέναι εἰς τοὺς

κατὰ τόπον σφοδρούς ανέμους, νὰ ἦναι ἓνα ἢ δύο πόδας ὑψωμένοι ἐπάνω τῆς γῆς διὰ νὰ προφυλάττωνται ἀπὸ τὴν ὑγρασίαν, νὰ ἀπέχων ἐξ ἴσου ἢ μία ἀπὸ τὴν ἄλλην, καθὼς τὰ διαγράμματα τοῦ Ζατρικίου ἢ τῆς Δάμας. Καλὸν εἶναι δὲ νὰ σκεπάζωνται καὶ με κοινήν σκέπην διὰ νῆ μὴ πάσχωσιν ἀπὸ τὴν βροχὴν, τὴν χιόνα, τὸν πολὺν ἥλιον, καὶ τὰ διαβαίνοντα ζῶα.

Ἄν αἱ μέλισσαι τινος σμήνου τύχῃσι πολυάριθμοι καὶ ἐφωδιασμένοι με τὴν ἀναγκαίαν τροφήν, ὑποφέρουσιν εὐκόλως τὸ ψύχος· ἀλλ' ἂν τὸ σμήνος τύχῃ ἀδύνατον, πρέπει νὰ τὰς ἐνώσωμεν με ἄλλο. Χάριν δὲ τούτου ὅταν περὶ τὸ ἑσπέρας αἱ μέλισσαι εὐρίσκωνται συναθροισμένοι βοτρυδὸν εἰς τὴν ἐσωτερικὴν κορυφὴν τῆς κυψέλης, σηκώνομεν αὐτὴν, τὴν κτυπῶμεν ἐν κτύπημα ἐπάνωθεν σινδονίου ἐξαπλωμένου κατὰ γῆς, καὶ σκεπάζομεν εὐθὺς τὰς μελίτσας με ἄλλην κυψέλην περιέχουσαν τὸ σμήνος, με τὸ ὁποῖον θέλομεν νὰ ἐνώσωμεν τὸ ἀδύνατον, τὸ ὁποῖον κατασταίνεται ἐκεῖ τὴν νύκτα.

Ἐν καιρῷ πάγων ἐπισκέπτονται τὰς κυψέλας, διὰ νὰ ἴδωσιν ἂν ἔχῃσι χρεῖαν τροφῆς. Ὅταν πάσχωσιν ἔλλειψιν ὁ μελισσοουργὸς προσφέρει εἰς αὐτὰς σιρόπιον σύνθετον ἀπὸ μίαν λίτραν μέλιτος καὶ μίαν μηλίτου οἴνου, ἢ γλεύκος, τὰ ὁποῖα ἐξαφρίζει καὶ βράζει ἕως οὗ πῆξωσιν ἀρκετῶς· ἔπειτα δὲ τὸ μίγμα τοῦτο φυλάττει εἰς βωκάλια. Ὅταν δὲ λαμβάνωσι χρεῖαν αἱ μέλισσαι τροφῆς, ὁ μελισσοουργὸς γεμίζει ἡμισυ βωκάλιον, σκεπάζει τὸ στόμιον με ἀραιὸν πανίον καὶ γυρισμένον ἀνάποδα βάλλει αὐτὸ εἰς τὴν κατακόρυφον τρύπαν τῆς κυψέλης.

Ἀνατείλαντος τοῦ ἕαρος καθαρίζονται αἱ κυψέλαι καὶ μένει ἐλευθέρᾳ ἡ εἴσοδος.

Ὅταν δὲ γεννῶνται τὰ νέα μελίτσια, ὁ μελισσοουργὸς τὰ ἀκολουθεῖ, τὰ δέχεται, καὶ τὰ τοποθετεῖ κτλ.

Παρὰ τὸ ἀναγκαῖον δὲν πρέπει νὰ εὐρίσκηται τίποτε ἄλλο εἰς τὰς κυψέλας καὶ μάλιστα θρωμερὸν πράγμα· αἱ κηρίθραι ἅς μένωσιν ἀνοικταί, καὶ ποτὲ ἅς μὴ ἀφανίζωνται αἱ παλαιαὶ κυψέλαι εἴτε τὰ παλαιὰ σίμβλα.

Ὅταν φαίνωνται τὰ νέα μελίτσια, χωρίζει ὁ μελισσοουργὸς τὸ σκέπασμα με σύρμα, τὸ βάλλει ἐπάνω κυψέλης, ἢ ὁποῖα δὲν ἔχει τίποτε, καὶ αὐτὴν στηρίζει ἔπειτα ἐπάνω ἐκείνης, ὅπου εὐρίσκονται ἀκόμη αἱ μέλισσαι. Τότε δένει με πανίον τὸν γύρον τοῦ ἐπάνω κορινίου ὅστις ἐγγίζει τὸ κάτω, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἔξοδον τῶν μελισσῶν, καὶ κτυπᾷ τὸ κάτω με ῥαβδίον, ἢ φυσᾷ ὀλίγον καπνὸν ὑπὸ τὴν θάσιν του διὰ νὰ ἀναβῶσιν αἱ μέλισσαι εἰς τὸ ἐπάνω τὸ ὁποῖον ἔπειτα φέρει εἰς τὸν τόπον τοῦ παλαιοῦ· αἱ μέλισσαι

σχηματίζουσιν ἐνεῖ κηρίθραν (μελικηρίδα)· εἰς δὲ τοὺς καλοὺς χρόνους, πρὸ τοῦ Ἰουνίου μηνὸς ἐκβάλλει τὸ σκέπασμα καὶ τὸ ἀνακληροῖ με ἄλλο.

Ἢ πράξις αὕτη εἶναι ἀναγκαιοτάτη εἰς ὄλα τὰ σμήνη τεσσάρων χρόνων ἐπειδὴ συμφέρει νὰ ἀνακαινίζωνται αἱ κηρομελίδες (κηρίθραι) καὶ νὰ ἐμποδίζηται ἐν καιρῷ ἡ διασθοράτων.

Αἱ κυψέλαι πρέπει νὰ ἔχῃσιν ὡσεὶδὲς σχῆμα εἰς δύο κομμένον, πλάτος 12 δακτύλων, ὕψος δὲ δεκαπέντε· εἶναι δὲ καλὸν ὁ γύρος τοῦ κορινίου νὰ ἐπιτηδευθῇ καταπακτὸς εἴτε ἐσκαμμένος ὥστε τὸ σκέπασμα νὰ προσαρμύζηται εἰς αὐτὸν καθὼς τὸ ἐπάνω τῆς ταβακοθήκης προσαρμύζεται εἰς τὸ κάτω· ἐπειδὴ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον μένουσι πολλὰ μέρη ὅπου προσκολλῶνται ἐκεῖ αἱ κάτω κηρίθραι. Περιττὸν νὰ εἴπωμεν ὅτι αἱ ἐγγίζουσαι ἄκραι τῶν δύο κορινίων πρέπει νὰ ἦναι καλῶς κλεισμένα, ἐνωμένα καὶ δεμένα. Ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα νὰ κοπῶσιν αἱ κηρίθραι, ὁ μελισσοουργὸς ἀνασηκῶνει προσεκτικῶς τὸ σκέπασμα ἔπειτα κόπτει ἐπιτήδεια τὰς κηρίθρας με σύρμα, καὶ βάλλει ἐπάνωθεν νέον σκέπασμα, τὸ ὁποῖον δένει καὶ κολλᾷ.

Ἀπὸ τὴν στυπωμένην κατακόρυφον τρύπαν τοῦ σκεπάσματος δίδουσι ἀέρα εἰς τὰς μελίτσας κατὰ τὰς εὐδίους ἡμέρας τοῦ χειμῶνος· ἀλλὰ τὸ θέρος πρέπει νὰ μένη ἐκ διαλειμμάτων ἀνασηκωτῆ ὀλίγον ὄλη ἢ κυψέλη. (Ἀκολουθεῖ) (3)

ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.

Περὶ χρηματιστικῆς τραπεζῆς ἢ συναλλαγματηρίων.

Εἰς τὰς ἐμπορικὰς ἀγορὰς τῆς Ἰταλίας κατὰ πρῶτον ἐφάνησαν τράπεζαι διὰ τὴν ἀλλαγὴν τῶν νομισμάτων. Ἐκαστος ἔμπορος εἶχεν ἰδιαιτέραν τράπεζαν. Ὅτε δὲ δυσυχῆσας εἰς τὰς ληψοδοσίας του ἀνεγνωρίζετο χρεωκόπος, ἢ τράπεζα (ἢ λογιστήριον) περὶ τῆς ὁποίας εἶπαμεν, συντρίβετο, τὸ ὁποῖον Ἰταλιστὶ λέγεται *banca rotta*.

Εἰς τὴν Βεγγάλην (ἐπαρχίαν τῶν ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν) ὁ χρεωκοπήσας ἔμπορος ἀφ' οὗ ἀνάψῃ λύχον εἰς τὸ μέρος, ὅπου διαμένει, ἀναχωρεῖ, οὔτε τολμᾷ πλέον νὰ φανῇ πρὶν οἱ δανεισταὶ του μαθόντες τὸ συμβᾶν παραιτήσωσι τὸ δάνειον· φορεῖ δὲ προσέτι ἀνάστροφα καὶ τὰ ἐνδύματα, ἕως οὗ ἐξοφλήσῃ ὅλον τὸ χρέος ὅπωςδήποτε.

Εἰς χώρας δὲ τινὰς τῆς Ἀφρικῆς, καὶ ὀνομαστὶ εἰς τὸ Βουρνού, ὅπου κατὰ πρῶτον Ἄγγλοι ὑπῆγον κατὰ τὸ 1824, ὁ ἀποδειχθεὶς χρεωκόπος δὲν καταδιώκεται, ἀλλ' ὁ δικαστὴς λέγει εἰς αὐτὸν «ὁ θεὸς νὰ σὲ δώσῃ τρόπους νὰ

• εξοφλήσης τὰ χρέη σου » οἱ δὲ παρόντες λέγουσι γένοιτο· ἀλλ' ἂν μετὰ ταῦτα τὸν συναπαντήσωσι φοροῦντα δύο ἐνδύματα, καὶ κόκκινον πῖλον, ὁ δικαστὴς δύναται νὰ τὸν γυμνώσῃ καὶ τὰ ἐνδύματα χρησιμεύουσιν εἰς χρεωλυσίαν.

Οἱ τραπέζιται τὴν σήμερον ἀλλάσσουσι χρήματα μὲ ἐγγράφα καὶ ἐγγραφα, μὲ χρήματα διατάττουσι νὰ πληρωθῇ εἰς τὸν δεῖνα τόπον ἢ ἄνθρωπον ἢ χρηματικὴ ποσότης, ἢ ὑποία τοῖς δίδονται, καὶ ἔνεκα τούτου ἐγγειρίζουσι ἐπιστολὴν τινα λεγομένην συναλλαγματικὴν δυνάμει τῆς ὑποίας λαμβάνει τις τὸ ἀργύριόν του εἰς τὸν διωρισμένον τόπον· ἀλλ' ἕκαστος τραπεζίτης λαμβάνει κέρδος τόσον τοῖς ἑκατὸν ἀπὸ τὴν ποσότητα τὴν ὁποίαν δίδουσιν εἰς αὐτόν· λαμβάνει δὲ ὁμοίως καὶ ὁ ἀνταποκριτὴς του ἀπὸ τὸν ὁποῖόν τις δέχεται τὰ χρήματα.

Ἐκτὸς δὲ τῆς ὠφελείας ταύτης, οἱ τραπέζιται ἔχουσι καὶ ἄλλην προερχομένην ἀπὸ τὴν ἀξίαν τῶν νομισμάτων δηλ. ἀπὸ τὴν διαφορὰν, ἣτις ὑπάρχει μετὰ τὸν δύο τόπων εἰς τὴν τιμὴν τῶν νομισμάτων.

Ἡ δὲ κοινὴ ἢ δημόσιος τράπεζα οἰκονομεῖται κατ' ἄλλον τρόπον· ἐπειδὴ εἰς αὐτὴν οἱ ἰδιῶται ἐμπιστεύονται χρήματα μόνον πρὸς ἀσφάλειαν καὶ χωρὶς ὠφελος, καθὼς τοῦτο συνέβη κατ' ἀρχὰς εἰς τὸ Ἀμστελὸδαμον καὶ Ροττερδὰμ· ἢ συνίσταται εἰς ἑταιρείαν διαφόρων ἀνθρώπων, οἵτινες λαμβάνοντες τὰ χρήματα τῶν ἰδιωτῶν, διὰ νὰ μεταχειρισθῶσιν αὐτὰ πρὸς ὠφελὸς των, δίδουσιν εἰς ἐκείνους νενομιγμένον τινὰ τόκον, καθὼς γίνεται εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ Γαλλίαν κτλ.

Ἡ τράπεζα τῆς Βενετίας συστήθη κατὰ τὸ 1157 διωργανίσθη μάλιστα περὶ τὸ 1587. Κατ' ἀρχὰς ἡ διοίκησις τῆς εἰρημενης λαμπρᾶς καὶ περιφημοῦς πόλεως δὲν ἐδέχετο ξένα κεφάλαια, ὥστε ὁ Ἰωάννης Ι'. βασιλεὺς τῆς Πορτογαλλίας διὰ νὰ βάλῃ εἰς τὴν τράπεζαν ταύτην ἑκατὸν χιλιάδας σκοῦδα ἔλαβε χρεῖαν ἰδιαίτερου δόγματος τῆς βουλῆς.

Ἡ τράπεζα τῆς Βιέννης συστήθη, καὶ ὑπεσχέθη πέντε τοῖς ἑκατὸν τόκον εἰς τοὺς δανειστάς· ἦσαν δὲ ἐγγυηταὶ τοῦ χρέους ἡ πόλις αὐτὴ καὶ οἱ διάφοροι πολιτικοὶ σύλλογοι· ἡ δὲ διαχείρησις τοῦ καταστήματος ἦτο ἐμπιστευμένη εἰς τοὺς ἄρχοντας τῆς κατέδρας ταύτης κατὰ τὸ 1706.

Ἡ τράπεζα τῆς Κοπεγχάγης συστήθη 29 Ὀκτωβρ. 1736 διὰ συνδρομῆς χιλίων μετόχων συνεισφερόντων ἑκάστου πεντακόσια σκοῦδα. Ἐδάνειζε δὲ αὐτὴ μὲ 4 τοῖς ἑκατὸν κέρδος, ὥστε ὁ τόκος τοῦ δανείου ὅστις ἦτον πρότερον πέντε καὶ ἕξ κατέβη εἰς αὐτὴν τὴν ποσότητα.

Ἡ τράπεζα τοῦ Στόκχολμ συσταθεῖσα κατὰ τὸ 1768 σύναγε πολλοὺς χρόνους ὅλας τὰς προσόδους τοῦ βασιλείου καὶ ἐφύλαττεν εἰς ἰδίας ἀποθήκας τὸν χαλκὸν τὸν ἐξορυσσόμενον ἀπὸ τὰ μεταλλεῖα τῆς ἐξουσίας. Ἡ δὲ συνέλευσις τοῦ 1778 διέταξε νὰ λαμβάνωνται κατὰ πᾶσαν τριετίαν λογιμοὶ ἀπὸ τοὺς διαχειριστὰς τοῦ καταστήματος καὶ νὰ ζητῶνται οἱ τρόποι δι' ὧν ἤθελε αὐξήσῃ, ἢ πρὸς αὐτοὺς πίστις.

Ἡ αὐτοκρατορίσσα Αἰκατερίνα Β. σύστησε κατὰ τὸ 1768 τὰς τραπεζὰς τῆς Μόσχας καὶ Πετροπόλεως, ἐπιφορτίζουσα αὐτὰς νὰ δέχωνται καὶ νὰ ἀνταλλάσσωσι μὲ χρήματα τὰ χαρτονομίσματα τῆς διοικήσεως, τὰ ὁποῖα διέταξε νὰ ἔχωσι τὴν αὐτὴν μὲ ταῦτα τιμὴν.

Ἡ τράπεζα τῆς Ἀγγλίας διοικουμένη κατ' ἀρχὰς ἀπὸ τὸν ἔμπορον Πατερσον εἶχεν ἄλλοτε 1,200,000 λιτρ. στερλίνων κεφάλαιον, τὸ ὁποῖον κατὰ τὸ 1817 ἀνέβη εἰς 11,686,800. Ἐχει δὲ σκοπὸν αὐτὴ κύριον τὸ νὰ διαχειρίζῃ καὶ ἐξοφλῇ ἐν ὀνόματι τῆς κυβερνήσεως τὸ δημόσιον χρέος.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω ὀνομαστῶν εὐρίσκονται καὶ εἰς ἄλλας πόλεις τῆς Εὐρώπης μικρότεροι δανειστικαὶ ἢ ἀποθεματικαὶ τραπεζαί.

Τῶν δὲ συναλλαγματικῶν τὴν ἀρχὴν ἐρευνῶντες ἀκριβῶς εὐρίσκομεν εἰς τῶν Ἑλλήνων τὰ συγγράμματα. Ὁ Ἰσοκράτης τρώντι ἀναφέρει τινὰ ξένον, ὅστις μετακομίσα· εἰς τὰς Ἀθήνας σίτον, ἔδωκεν εἰς ἔμπορον ἄλλον Στρατοκλέα λεγόμενον συναλλαγματικὴν διὰ πόλιν τινα τοῦ Εὐξείνου πόντου, ὅπου εἶχε δανεισμένα χρήματα, ὥστε ὁ φέρων τὸ ἐγγραφον τοῦτο δὲν ἐκινδύνευε νὰ ἀφαιρεθῇ ὅλην τὴν περιουσίαν του ἀπὸ τοὺς πειράτας τῆς Λακωνίας.

Ἀλλὰ κατὰ τὸν μεσαιῶνα (1161) ἔμποροι τῆς Πείσας ἔδωκεν συναλλαγματικὰς διὰ τὴν Μεσσηνίαν καὶ Κωνσταντινούπολιν. Ἦσαν δὲ αὐταὶ γνωσταὶ καὶ εἰς τὴν Κίνα ἀπὸ τὰ 1236 κατὰ τὸν Βλακεστῶνην, μετέπειτα δὲ κατεστάθησαν κοιναὶ εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην. (3.)

ΕΜΠΟΡΙΟΝ.

Ῥομουλκούμενα πλοία.

Μὴ εὐχαριστούμενοι οἱ ἄνθρωποι ὅτι τὰ τρία τέταρτα τῆς γῆς σκεπάζονται ἀπὸ θάλασσαν, σπεύδουσι πάντοτε καὶ τὸ μικρὸν τοῦτο τῆς στερεῆς μέρους νὰ περιορίζωσι καθ' ἡμέραν ποτὲ μὲν ἀπονησοῦντες τὰς χερσονήσους, ποτὲ δὲ διακόπτοντες τὰς ἠπείρους μὲ δυῶρυγας, αἱ ὁποῖαι συνάπτουσι τὰ διαστήματα καὶ τοὺς ποταμοὺς τὸν ἕνα μὲ τὸν ἄλλον. Ἀλλὰ

τούτο απαιτεῖ ἡ εὐκολιάτης κοινωνίας· ἐπειδὴ ὅσω εὐκολωτέρα εἶναι ἡ μετακομιδὴ τῶν φυσικῶν ἢ τεχνικῶν προϊόντων, τόσω ὀλιγοστεύει καὶ ἡ τιμὴ των. Ὄθεν ἡ Ἀγγλία, ἡ Γαλλία καὶ ἡ Ὀλλανδοβελγία, καὶ μέρος τῆς Γερμανίας εἶναι διεσχιζόμεναι ἀπὸ дуώρυγας, εἰς τὰς ὁποίας πλέουσι διάφορα μεγάλα καὶ μικρὰ πλοῖα. Ὡς νὰ μὴ ἦτο δὲ πάλιν ἰκνή καὶ ἡ εὐκολία αὕτη, μετεχειρίσθησαν οἱ βιομηχανοὶ καὶ ἐδῶ τὴν ἀτμοκίνητον μηχανὴν ὥστε τὸ πλοῖον δὲν περιμένει πλέον τὸν εὐδιον ἄνεμον διὰ ν' ἀρμενίσῃ.

Ἄλλ' ἐκτὸς τούτων ὄλων ἐταιρεία νεοσύστατος εἰς τὴν Γαλλίαν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ περιφήμου μὲν ἄλλοτε διὰ τὸν πλοῦτον, ἀξιοτίμου δὲ πάντοτε διὰ τὰ φρονήματα τραπεζίτου Λαρίτ, ἀναδέχεται νὰ καταστήσῃ ἔτι μᾶλλον ταχέειαν καὶ ἐκ τρίτου εὐθινοτέραν τὴν ναυτιλίαν εἰς τοὺς ποταμούς ὁμοίως καὶ εἰς τὴν θάλασσαν. Τὸ ἀτμοκίνητον προπορευόμενον ὡς ὀδηγὸς σύρει ἢ μᾶλλον βυμουλκεῖ κατόπιν του τρία ἢ τέσσαρα ἄλλα πλοῖα φορτηγὰ ἀλληλένδετα· ἐπειδὴ ὅλοι γνωρίζουσιν ὅτι τὰ ἀτμοκίνητα δὲν δύνανται νὰ φορτισθῶσι μεγάλην πρᾶγματειῶν ποσότητα διὰ τὴν ἀναγκαίαν προμήθειαν τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι καταλαμβάνουσιν ὄλον σχεδὸν τοῦ πλοίου τὸ κοίλωμα. Ἀλλὰ διὰ τοῦ εἰρημένου τρόπου ἀναπληροῦται ὑπερεκπερισσὸς ἢ ἔλλειψις αὕτη, καὶ δὲν μένει σχεδὸν ἀμφιβολία ὅτι τὰ ἀτμοκίνητα σύροντα κατόπιν των τὴν ἀρκατὴν καύσιμον ὕλην θέλουσιν ἐπιχειρήσει εἰς τὸ ἐξῆς νὰ διαβῶσι καὶ τὸν Ὠκεανὸν διὰ νὰ καταστήσωσι καὶ ὡς τὸν νέον κόσμον, τὸ ὅποιον δὲν ἦτο μέχρι τοῦδε κατωρθωμένον.

Τὴν ιδέαν δὲ τῆς ναυτικῆς βυμουλκίας ταύτης ἔδωκεν ἡ βυμουλκία εἰς τοὺς σιδηροστρώτους δρόμους, ὅπου ἡ ἀτμοκίνητος ἄμαξα (εἰς τὴν Ἀγγλ. μάλιξα) σύρει κατόπιν τῆς πολλὰς φορτηγούς ἢ καὶ ἀνθρωπαγωγούς ἄλλας.

Ἀλλὰ διὰ τὸ ἐνδεχόμενον σφοδρᾶς τρικυμίας καὶ ἀνέμων θιαίων δυναμένων ν' ἀποσπάσωσι τὰ βυμουλκούμενα ταῦτα πλοῖα, εὐρίσκονται ἔτοιμα ὅλα τὰ ἀναγκαῖα ἄρμενα καὶ σκευὴ καὶ τὸ ἀπαιτούμενον (πλήρωμα) προσωπικὸν εἰς τὴν κυβερνήσιν τοῦ πλοίου, ὥστε ἐν καιρῷ τοιούτου κινδύνου τὸ ἀποχωρισμένον πλοῖον ὑπάρχει πάντοτε ἔτοιμον νὰ πλεύσῃ ἀνεξάρτητον, καθὼς τὰ ἄλλα.

Χάριν ὁμῶς πλειότερας τοῦ σκοποῦ ἐπιτυχίας, ἥτις θεωρεῖται ἀναμφίβολος ἡ ἀνωτέρω ἐταιρεία ὀδηγουμένη ἀπὸ τὴν πείραν ἐνταυτῶ ναυτικῶν δοκίμων καὶ τὴν σοφίαν μαθηματικῶν ἀνδρῶν ναυπήγησε πλοῖον κατὰ νέον τινὰ τρόπον, ὥστε καὶ τὸ σχῆμα αὐτὸ νὰ συντείνῃ εἰς τὴν ταχυναυτίαν τοῦ πλοίου.

Δὲν δυνάμεθα τῶντι κατ'ἀξίαν νὰ θαυμάσωμεν, ἀλλ' οὔτε κἂν νὰ φαντασθῶμεν τὰς μεγάλας μεταβολὰς τὰς ὁποίας εἶναι προωρισμένος ὁ ἀτμός, ἡ νέα καὶ ἀνέλπιτος ἄλλοτε φυσικὴ αὕτη δύναμις, νὰ φέρῃ εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος. Ἢ προερχομένη ἐκ τούτου εὐκολωτέρα τῶν ἐθνῶν ἐπιμιξίς θέλει ἐξαπλώσει τὸν πολιτισμὸν ἀπὸ τούτου εἰς ἐκεῖνο, τὰ ἤθη θέλουσιν ἡμερωθῆ, ἴσως δὲ καὶ αἱ θρησκείαι ἀπὸ πολλῶν συγκεντρωθῶσιν εἰς μίαν μόνην τὴν ἀληθῆ καὶ ἠθικωτάτην. Αὐτὰ δὲ ὅλα ἔχομεν λόγους νὰ ἐλπίσωμεν διὰ τὰς ἐπερχομένας τοῦλάχιστον γενεάς, βλέποντες ὅτι ἐντὸς δεκαοκτῶ μόνον ἡμερῶν ἀνταποκρίνονται οἱ Ἄγγλοι εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν διὰ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ ἰσθμοῦ μὲ τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας, καὶ τὰ γράμματα παραλαμβάνόμενα ἀπὸ τὰ Γαλλικὰ ἀτμοκίνητα μεταφέρονται ἐκεῖθεν ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν εἰς αὐτὴν τὴν Ἀγγλίαν, ἐν ᾧ ἄλλοτε ἐχρειάζοντο ὀλόκληροι μῆνες, συνέβαινε δὲ καὶ δαπάνη μεγάλη, καὶ πολὺς κίνδυνος εἰς τὴν μακρὰν θαλασσοπλοίαν.

Ἡμεῖς δὲ μὴ ἔχοντες ποταμούς διὰ νὰ ἀνοίξωμεν διώρυγας, θέλομεν ἀπολαύσει τοῦλάχιστον κατὰ θάλασσαν τὰς εὐεργεσίας τοῦ ἀτμοῦ. Ἄν δὲ κατὰ τὰς παρατηρήσεις τῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα χωρογράφων Γάλλων δὲν διαφέρῃ καθὼς ἄλλοτε ἐπίσεύομεν, τὸ ἐπίπεδον τῶν Κεγγρεῶν καὶ Λεχαιοῦ ἢ διακοπὴ ἰσθμοῦ τῆς Πελοποννήσου δὲν θέλει φανῆ πλέον δυσκατῶρθτον ἔργον, καθὼς ἐπὶ Νέρωνος καὶ ἄλλων, οἱ ὁποῖοι τὴν ἐπεχείρησαν. (2)

Π Θ Ι Κ Η.

Περὶ χαρακτῆρος τοῦ ἀνθρώπου.

Ἐκαστος σπόρος καὶ ἕκαστον φύλλον ἔχουσι τινὰς ἰδιαιτέρους χαρακτῆρας. Μόνος ἄρ' ἂν γέ ὁ ἀνθρώπος δὲν πρέπει νὰ ἐξετασθῆ κατὰ μέρος ἢ δὲν διαφέρει, καὶ αὐτὸς καθὼς τὰ φυτὰ τοῦ αὐτοῦ γένους;

Ἄλλ' ἔσφαλα κατὰ τοῦτο· ἐπειδὴ ὁ ἀνθρώπος διαφέρει καὶ ἀπὸ αὐτὸν τὸν ἑαυτὸν τοῦ πολλάκις· ἐπειδὴ χίλια περιστάσεις προέρχονται ἀπὸ τὴν αἰώνιον πάλιν τῆς φύσεως μὲ τὴν συνήθειαν, καὶ τοῦ λογικοῦ μὲ τὰ πάθη. Ὅποιας δὲ καὶ ἡ κοινὴ γνώμη ιδέας δὲν σκορπίζει εἰς τὴν ζωὴν! Ὄθεν τίς δύναται νὰ εὕρῃ τὸ θάθος, νὰ ἀκολουθήσῃ τὰς διεξόδους, νὰ γνωρίσῃ τὰς ταχείας κινήσεις καὶ ποικιλίας τῶν ἀνθρωπίνων ψυχῶν;

Θελομεν τῶντι πολλάκις νὰ ἐξηγήσωμέν τινὰς πράξεις, τὰς ὁποίας βλέπομεν γινομένας ἔμπροσθέν μας, καὶ εὐρίσκομεν ἴσως τὰς αἰτίας· ἀλλ' ὁ ἀνθρώπος μᾶς διαφεύγει πάντοτε. Τρέχομεν κατόπιν τῆς ἀφορμῆς, ἥτις

τόν κινεῖ, ἀλλ' ὅταν πλησιάζωμεν νὰ τὴν πιάσωμεν, ὁ ἄνθρωπος δὲν μένει πλέον ὁ αὐτός. Κατ' αὐτὸν σχεδὸν τὸν τρόπον ζητῶν καὶ ὁ ἀνατόμος τὴν ἀρχὴν τῆς ζωῆς εἰς τὸ σῶμα τοῦ ζώου, τὴν χάνει διὰ μιᾶς, ἐνῶ ἤλπιζεν ὅτι τὴν ἀνεκάλυψε.

Ἀλλὰ καὶ τὰ ὄργανα, τὰ ὅποια μεταχειρίζομεθα πρὸς ἐξέτασιν, διαφέρουσι, καθὼς καὶ τὰ ἐξεταζόμενα πράγματα· ἐπειδὴ τὰ ἦθη τῶν ἄλλων, τὰ ὅποια ἐρευνῶμεν, ἀλλοιοῦνται ἀπὸ τὰς ἰδέας μας, καὶ ἡ φύσις τῶν τρόπων τινὰ μεταβάλλεται· ἀπὸ τὰ παθη, μὲ τὰ ὅποια τὰ θεωροῦμεν, καὶ ἡ φαντασία ὡς πρῶτον τὰ μεγάλυνει, τὰ πολλαπλασιάζει, τὰ ἀναστρέφει, καὶ δίδει εἰς αὐτὰ διαφόρους χρωμάτων παραλλαγὰς.

Ἐπειτα ἡ ζωὴ ἐμποδίζει τὸν δρόμον τῆς διὰ νὰ τὴν ἐρευνήσωμεν ἡσυχως· Ἐξ ἐναντίας· τρέχει μὲ τοσαύτην βίαν, ὥστε δὲν ἀρίνει ὅπισθεν οὔτε ἔχνος. Μιταίως ἄρα ζητοῦμεν νὰ ἐμβλέσωμεν εἰς τὴν οὐσίαν πραγμάτων, τὰ ὅποια φεύγουσιν ἀενάως. Εἰς δὲ τὴν παλιόροϊαν τῶν παθῶν, ἡ ἀφορμὴ ἧτις μᾶς κινεῖ, πολλάκις λανθάνει καὶ ἡμᾶς αὐτούς· ὅθεν ὅταν κοιμημένων τῶν αἰσθήσεων περιπλανᾶται καὶ ἐνεργεῖ ἡ ἄγρυπνος φαντασία, συχνάκις αἰσθανόμεθα τὴν ἐντύπωσιν τινος ἀντικειμένου, τὸ ὅποιον ἡ μνήμη δὲν δύναται νὰ ἐνθυμηθῇ μετὰ τὸ πολλῶν ἄλλων, ὅσα τὴν ἐνασχόλησαν. Τόσον ἀπόκρυφος εἶναι ἡ αἰτία τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων!

Ἀπαντῶμεν ἐνίοτε εἰς τὴν κοινωνίαν χαρακτηῖρας τόσον εἰλικρινεῖς, ὥστε ὅλος ὁ κόσμος τοὺς διακρίνει. Εἶναι δὲ ὁμοίως καὶ σκοτεινοὶ τινες ἄλλοι οἱ ὅποιοι κἀνέναν δὲν λανθάνουσιν, ἐπειδὴ τὸ σκότος φαίνεται εὐκόλως καθὼς τὸ φῶς. Ἀλλὰ σπανιώτατον πρᾶγμα εἶναι ὁ σταθερὸς χαρακτήρ, ἐπειδὴ ὅσονδήποτε δυνατὴ τύχη ἢ κλίσις τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ψυχὴ μεταβάλλεται μὲ θαυμάσιον ταχύτητα, ἢ λαβύρινθος ἐναντίον περιστάσεων τὴν κρύπτει ἀπὸ τὸν παρατηρητὴν, ἢ καὶ ἡ προσποίησις τὴν παραλλάσσει διόλου. Πολύλακίς δὲ καὶ ὁ εὐήθης ἄνθρωπος ὡς ἀπὸ πολιτικὴν δῆθεν ἀγαπᾷ νὰ ὑποκρίνηται, ὁ δούλος καπηλεύει καὶ τὴν ἀλήθειαν, ὁ φρόνιμος μᾶς ἀπατᾷ μὲ ἀδυναμίας τινὰς, τὰς ὁποίας δὲν πιστεύομεν ὅτι ἔχει, ὁ δὲ μωρὸς διὰ τὴν ἀκατάστατον καὶ ἀνομολογὸν διαγωγὴν του μένει πάντοτε ἀγνώριστος.

Ὁ θεὸς καὶ οἱ νόμοι, τοὺς ὁποίους ἡ σοφία του ἐθέσπισε, μόνον εἶναι πάντοτε οἱ αὐτοὶ καὶ ἀμετάβλητοι· ἀλλὰ νὰ θέλωμεν νὰ γνωρίσωμεν τὸν χαρακτήρα τοῦ ἀνθρώπου ὁμοιάζει τὸ νὰ τρέχωμεν κατόπιν παροδικοῦ τινὸς πτηνοῦ.

Ματαίως ἄρα ὁ σοφὸς βλέπων μὲ προσεκτικὸν ὄμμα τὰ πράγματα ζητεῖ

νὰ ἀναβῇ ἀπὸ τὰ ἀποτελέσματα εἰς τὰς αἰτίαι, νὰ κρίνῃ ἐκ τῶν φαινομένων τὰ ἀφανῆ, καὶ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι τὸ κατὰ τύχην γινόμενον ἐπρεπεν ἀφεύκτως νὰ γένη. Ἐπειδὴ ἡ δυσμένεια τῆς τύχης ἢ καὶ ἡ ἀπιστία τῆς ἐρωμένης καὶ ἄλλαι περιστάσεις ἀνάλογοι βιάζουσι τοῦτον μὲν νὰ δοθῇ εἰς τὰς ὑποθέσεις χάριν ἀντιπερισπασμοῦ, ἐκείνον δὲ νὰ καταντήσῃ μελαγχολικὸς καὶ μισάνθρωπος· καὶ ὁ μὲν ἀνακουφίζεται ἀπὸ τὸ ἔαρὸς τῶν φροντίδων παραιτούμενος τὴν διοίκησιν, ὁ δὲ φέρων τὰ πάντα ἄνω καὶ κάτω. Τέλος ἡ αὐτὴ ἀφορμὴ ἠνάγκασε τὸν Κάρολον Ε' νὰ ἀναχωρήσῃ εἰς μοναστήριον, καὶ τὸν Φίλιππον Β'· υἱὸν του νὰ βίβωκινδυνεύσῃ εἰς μεγάλας μάχας.

Ὁ ἄνθρωπος φαίνεται πολλάκις ἀνακόλουθος καὶ ἀντιβαίνων εἰς τὸν χαρακτήρα του. Ἐπειδὴ ἐνίοτε καὶ κακὸς ὢν ἐκτελεῖ ἐναρέτους πράξεις· ἴσως ἐπιτυχία τις ἐμπνευσεν εἰς τὴν καρδίαν του εὐγενῆ συμπαιδείας φρονήματα· ἴσως δὲ καὶ ἡ αἰθρία ἐαρινῆς ἢ θερινῆς ἡμέρας συνήργησεν ὅπως οὖν εἰς τοῦτο. Ὁ μὲν καὶ μὴ ταπεινόφρων ὑπάρχων, τέρπεται εἰς τὴν ἐρημίαν διὰ νὰ μὴ προσβάλῃ τὰς ἀσθενεῖς καὶ μυδριώσας ὄψεις του ἢ λαμπρὰ θέα τῶν προτερημάτων καὶ τῆς δόξης ἄλλουτινός· ὁ δὲ βλέπει μὲ ἀνδραποδώδη φόβον πλησιάζοντα τὸν θάνατον εἰς τὴν κλίνην του· ὁ δὲ κατακείμενος ὡς χθὲς δυστυχῆς καὶ πέννης, λησμονεῖ σήμερον ἐπὶ τῆς πολιτικῆς του δόξης τὴν παλαιὰν τῶν φίλων του σχέσιν, ἄλλος δὲ θιάξ καὶ μωρὸς ἐκ φύσεως ἀποδίδει εἰς τὴν ἀξίαν του τὸ προσωρινὸν τῆς τύχης μειδίαμα καὶ κομπάζει γελοίως ἕως οὗ περιέλθῃ εἰς τὴν πρώτην του καὶ φυσικὴν μηδαιμνότητα. Εὐρίσκονται τέλος τινες, οἱ ὅποιοι εὐδοκίμοῦσιν εἰς τὸν κόσμον διὰ τῆς κολακείας καὶ ὑποκρίσεως. Ἄν δὲ ὑποθέσωμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος φαίνεται ἀπὸ τὰς πράξεις ἀλλὰ καὶ τότε πόσαι ἐκ τούτων λανθάνουσι! πόσαι δὲ μένουσιν ἀπόκρυφοὶ καὶ ἀγνώστοι!

Οἱ χαρακτήρες λαμπρύνονται μάλιστα ἀπὸ τὴν ἀξίαν τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ πενιχρὸς ἄγιος, γίνεται σεβασμιώτερος ἢ τυχρὸν ἀρχιερεῦς. Ὁ δίκαιος γραμματεὺς τῆς ἐπικρατείας δοξάζεται πλείοτερον παρὰ τὸν δίκαιον δικαστήν· καὶ ἡ ἀνδρεία τοῦ ἀπλοῦ στρατιώτου γίνεται μάλιστα περιφανὴς εἰς τὸν στρατηγόν.

Τὰ ἦθη μεταβάλλονται μὲ τὴν τύχην καὶ ἡ διάθεσις κατὰ τὴν διαφορὰν τοῦ κλίματος· αἱ δὲ ἰδέαι ἡμῶν συμφωνοῦσι πολλάκις μὲ τὰς ἀναγνώσεις μας, τέλος αἱ πολιτικαὶ ἀρχαί, τὰς ὁποίας ἔχομεν, προσγίνονται ἐνίοτε ἀπὸ τὰς διαφόρους τοῦ καιροῦ περιστάσεις. Ἐρώτησον τὸν ἔμπορον τί φρονεῖ, καὶ θέλεις μάθει, ὅτι τὸ ἐμπόριον εὐτυχεῖ· ἀλλ' ὁ ὑπὸ δυσμένειαν

πεσών και στερηθείς τὸν μισθὸν τοῦ πολιτικῆς υπάλληλος θέλει εἶπειν ὅτι ὁ τόπος ὀλοκληρῶς πλησιάζει εἰς τὸν κίνδυνον.

Θέλομεν νὰ κρίνωμεν περὶ τῆς φύσεως αὐτῆς τοῦ ἀνθρώπου; ἀλλ' ἡ φύσις ἀμαυροῦται ἀπὸ τὴν ἔξιν, ἢ ἀλλοιοῦται καὶ μένει κεκρυμμένη ἀπὸ τὸ ἀτομικὸν συμφέρον· ἐνίοτε δὲ δολία πολιτικὴ καταλαμβάνει τὸν τύπον τῆς.

Ζήτησον ἄρα νὰ γνωρίσης μᾶλλον τὸ ἐπικρατέστατον καὶ κύριον πάθος τοῦ ἀνθρώπου, τὸν ὑποῖον ἐπιθυμῆς νὰ γνωρίσης· ἐπειδὴ ὅταν εὔρης τὴν ἄκραν τοῦ ῥάγματος, ὁ δεσμὸς ὅλος εὐκόλως διαλύεται.

Ἀφ' οὗ δὲ γνωρισθῇ ἡ φύσις, ἐκλείπουσι πλέον τὰ τεράξια, ὁ δρόμος τῶν κομητῶν γίνεται τακτικὸς καὶ ὁ ἄνθρωπος γίνεται εὐκατάληπτος. Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ συγγέωμεν τὰ υπάλληλα καὶ δευτεροῖοντα πάθη μετὰ τὸ ἐπικρατέστατον καὶ κύριον. Ὅτε ὁ Κατιλίνας μετὰ τὰς ἀρπαγὰς καὶ ληστείας ἐπεσώρευε θησαυροὺς, ὁ δὲ Καῖσαρ διέφθειρε τὴν διασημοτάτην τῶν γυναικῶν τῆς Ῥώμης, δὲν ἐάνει καθ'αυτὸ ἡ φιλαργυρία τὸν πρῶτον καὶ ἡ ἀκολασία τὸν δεύτερον· ἀλλ' αἱ πράξεις των ἦσαν ἀπλᾶ μέσα διὰ νὰ φθάσωσιν εἰς τὸν σκοπὸν, ἡ δὲ αἰτία ἦτον ἡ φιλοδοξία· ὁ Καῖσαρ αὐτὸς, ἂν ἔξῃ κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Σκιπίωνος ἤθελε σπουδάσει νὰ δοξασθῇ διὰ τῆς σωφροσύνης, καθὼς ἐκεῖνος, ὁ δὲ Δούκουλλος ἤθελε θράξει ἴσως λάχνα εἰς τὸ ἀγροκήπιόν του, ἂν ἡ ἐγκράτεια ἐτιμᾶτο τότε εἰς τὴν Ῥώμην.

Πράγμα παράδοξον! ὁ χρόνος ὅστις φθείρει τὰ πάντα δὲν ἔχει κάμμιναν ἰσχὺν εἰς τὸ ἐπικρατοῦν τοῦ ἀνθρώπου πάθος, ἐπειδὴ μετὰ αὐτὸ ἀποθνήσκωμεν. Ὁ αὐλικὸς δὲν ἀφίνει τὴν κολακειάν καὶ ὑπουλόγητα, ὁ σοροδαίμων ἤδη φιλάργυρος δὲν γίνεται μεταδοτικὸς, ὁ γαστρίμαργος καὶ ἐκπνέων ζητεῖ τὴν ἀπαγορευμένην ἀπὸ τὸν ἰατρὸν τροφήν, ἡ δὲ καλλωπίστρια καὶ φιλάρεσκος γινῆ ψιμμυδιᾶ τὸ πρόσωπον ὡς τὰς ἐσχάτας τῆς ζωῆς τῆς ὥρας, διατάττουσα καὶ τὸ νεκρικὸν αὐτῆς σάβανον νὰ ἐτοιμασθῇ ἀπὸ πολῦτιμον ὕφασμα!

(3)

